

Sygn. akt IV CSK 199/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 grudnia 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Irena Gromska-Szuster (przewodniczący)

SSN Wojciech Katner (sprawozdawca)

SSN Anna Kozłowska

w sprawie z powództwa B. Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w W.

przeciwko Z. B. i J. B.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 13 grudnia 2012 r.,

skargi kasacyjnej strony powodowej

od wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 2 sierpnia 2011 r.,

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 28 lutego 2011 r. Sąd Okręgowy utrzymał w mocy nakaz zapłaty wydany dnia 4 sierpnia 2009 r. przez Sąd Okręgowy, którym zasądzona została solidarnie kwota 2.747.513,64 złotych na rzecz powoda – B. Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w W. od pozwanych D. K., J. B. i Z. B. Zasądzona kwota stanowiła wierzytelności nabyte przez powoda od Banku M. Spółka Akcyjna w W., wynikające z umów kredytowych udzielonych pozwanemu R. K., zabezpieczonych weksłami poręczonymi przez pozwanych.

W wyniku apelacji pozwanych, wyrokiem z dnia 2 sierpnia 2011 r. Sąd Apelacyjny zmienił wyrok Sądu Okręgowego z dnia 28 lutego 2011 r. i uchylił w całości nakaz zapłaty w stosunku do pozwanych Z. B. i J. B. i w tym zakresie oddalił powództwo, zasądzając koszty postępowania za obie instancje. Swoje stanowisko Sąd Apelacyjny uzasadnił przedawnieniem roszczenia powoda względem pozwanych poręczycieli, z powołaniem się na naruszenie przez zaskarżony wyrok Sądu pierwszej instancji art. 10 prawa wekslowego (dalej jako pr. weksl.), art. 123 i art. 118 k.c., art. 170 prawa upadłościowego, art. 372 w związku z art. 881 k.c. i art. 70 pr. weksl. Pozostałe zarzuty zawarte w apelacji nie zostały uwzględnione, jednakże uzasadnione zostało, że wobec przedawnienia roszczenia nie miały one znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

W skardze kasacyjnej strona powodowa zarzuciła naruszenie prawa materialnego, tj. art. 70 pr. weksl. poprzez jego niezastosowanie, pomimo że roszczenia ze stosunku podstawowego się nie przedawniły, a powodowy Fundusz nie utracił uprawnienia do wypełnienia weksła *in blanco*, zaś bieg przedawnienia roszczeń przeciwko pozwany poręczycielom rozpoczął się od daty wypełnienia weksła i został przerwany wytoczeniem powództwa w sprawie. Ponadto naruszony został art. 10 pr. weksl. poprzez jego wadliwe zastosowanie polegające na uznaniu, iż weksel *in blanco* został wypełniony niezgodnie z porozumieniem wekslowym. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku

w całości i oddalenie apelacji pozwanych oraz zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Istota zarzutów skargi kasacyjnej sprowadzała się do zakwestionowania wniosku Sądu Apelacyjnego co do przedawnienia roszczenia powoda. Ocena prawidłowości tego stanowiska wymagała więc, w pierwszej kolejności, wskazania regulacji prawnej określającej termin przedawnienia roszczenia dochodzonego w stosunku do pozwanych.

Jako podstawę przedawnienia roszczenia powoda Sąd Apelacyjny wskazał art. 118 k.c. Przyjął zatem, że roszczenie to jest typowym roszczeniem majątkowym podlegającym ogólnym terminom przedawnienia. Biorąc jednocześnie pod uwagę, że jako podstawę prawną odpowiedzialności pozwanych Sąd drugiej instancji wskazał stosunek poręczenia, przyjąć należy (jakkolwiek wniosek ten nie został wyrażony wprost w uzasadnieniu), że poręczenie udzielone przez pozwanych podlegało ogólnemu reżimowi prawnemu Kodeksu cywilnego (art. 876 i następane k.c.).

W okolicznościach sprawy stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia wniosek ten jest błędny. Sposób udzielenia poręczenia nie pozostawia bowiem wątpliwości, że jest ono poręczeniem wekslowym (awalem) regulowanym w art. 30 - 32 pr. weksl., nie zaś poręczeniem udzielonym na podstawie przepisów Kodeksu cywilnego. Wskazuje na to zarówno wpisanie formuły poręczenia na dokumencie weksla, jak również umieszczenie jednoznacznej adnotacji w treści deklaracji wekslowej. Z tego powodu, przedmiotem poręczenia udzielonego przez pozwanych nie była należność główna, wynikająca z umowy kredytu, lecz należność wekslowa, powstająca w wyniku wypełnienia weksla *in blanco*. W konsekwencji, przedawnienie roszczenia w stosunku do poręczycieli wekslowych nie mogło rozpocząć biegu przed dniem powstania roszczenia z weksla.

Z uwagi na odmienną podstawę prawną poręczenia udzielonego przez pozwanych, nie ulega ono przedawnieniu w terminie ogólnym (art. 118 k.c.), lecz w szczególnym terminie przedawnienia roszczeń wekslowych wynikającym z art. 70 pr. weksl. (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2004 r., V CK 228/04,

OSP 2005, nr 11, poz. 130 oraz z dnia 19 grudnia 2007 r., V CSK 323/07, LEX nr 361457). Roszczenie to przedawniania się więc po upływie trzech lat od dnia płatności wypełnionego weksla *in blanco*.

Z tych powodów uzasadniony okazał się zarzut naruszenia przez zaskarżony wyrok art. 70 pr. weksl. Sąd Apelacyjny nie dostrzegł szczególnej podstawy prawnej odpowiedzialności pozwanych, przyjmując, że poręczyli oni zobowiązanie zabezpieczone wekslem, nie zaś samo zobowiązanie wekslowe. Wychodząc z tego błędnego założenia Sąd przyjął nietrafnie, że bieg terminu przedawnienia roszczenia powoda powinien liczyć się od dnia wezwania pozwanych do spełnienia należności głównej. Doprowadziło to do błędnego wniosku, że roszczenie powoda uległo przedawnieniu.

Ocena zasadności roszczenia dochodzonego wobec pozwanych wymaga natomiast oceny, czy powód w poprawny sposób wypełnił poręczony przez nich weksel *in blanco*. Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, uprawnienie do wypełnienia weksla tego rodzaju nie obejmuje wypadków, w których roszczenie ze stosunku podstawowego uległo przedawnieniu (por. między innymi wyroki Sądu Najwyższego z dnia 11 sierpnia 2010 r., I CSK 616/09, Lex nr 737249, z dnia 3 listopada 2010 r., V CSK 142/10, OSNC-ZD 2011, nr D, poz. 73 i z dnia 1 grudnia 2010 r., I CSK 181/10, Lex nr 818560). Kwestię tę należałoby zbadać dokładniej, tak aby było wiadomo, czy wypełnienie weksla przez powoda nie było spóźnione.

Biorąc powyższe pod uwagę, wyrok Sądu Apelacyjnego należało uchylić i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania. Zaskarżone orzeczenie oparte zostało na istotnym błędzie w ocenie faktycznego i prawnego stanu sprawy, polegającym na przyjęciu, że pozwani odpowiadali jako poręczyciele w reżimie prawnym Kodeksu cywilnego, nie zaś jako poręczyciele wekslowi. W konsekwencji, Sąd drugiej instancji zastosował w sprawie niewłaściwą podstawę prawną przedawnienia ich roszczenia. Z tego powodu nie można uznać, by zaskarżone orzeczenie odpowiadało prawu w rozumieniu art. 398¹⁴ k.p.c.

W toku ponownego rozpoznania sprawy Sąd Apelacyjny powinien ocenić przede wszystkim kwestię istnienia roszczenia dochodzonego przez powoda,

wynikającego z wypełnionego weksla *in blanco*, a w dalszej kolejności ustalić, czy roszczenie to nie uległo przedawnieniu na podstawie przepisów regulujących odpowiedzialność poręczycieli wekslowych.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.